Antwoord

van Gedeputeerde Staten
op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD)
(d.d. 16 februari 2017)

Nummer
3273

Onderwerp
Leegstand agrarische gebouwen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller
Eén op de tien agrarische gebouwen in Nederland staat op dit moment leeg. In 2030 zal dat opgelopen zijn tot bijna 25 procent. Dit blijkt uit onderzoek[1] van Wageningen Environmental Research (Alterra), uitgevoerd in opdracht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Het overgrote deel van Nederland is landelijk gebied, maar ons land kent steeds minder boeren en tuinders, die over het algemeen steeds grotere bedrijven hebben. In de periode 2000-2012 stopten 22.000 boeren. Tot 2030 zullen nog eens 24.000 boeren niet meer werkzaam zijn als agrariër. En dat leidt weer tot het vrijkomen van de agrarische bebouwing: van 20 miljoen vierkante meter nu naar 40 miljoen vierkante meter in 2030. Veel van de vrijkomende agrarische bebouwing staat leeg. Dit betreft ook steeds meer cultuurhistorisch waardevolle boerderijen en erven. Van de ruim 6.000 rijks monumentale boerderijcomplexen in Nederland, zijn er nog slechts 2.000 in agrarisch gebruik.

Een andere conclusie uit het onderzoek is dat er voor bestuurders, beleidsmakers, gebruikers en ondernemers een taak ligt om te zorgen dat de vitaliteit en de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied door de leegstand niet wordt aangetast.

<u>Stoppersregeling</u>
Daarnaast is er landelijk vorige week de stoppersregeling van kracht gegaan. Deze subsidieregeling bedrijfsbeëindiging melkveehouderij is onderdeel van het fosfaatreductieplan dat bedoeld is om de sector weer onder het fosfaatplafond te krijgen. De regeling helpt melkveehouders die hun bedrijf willen beëindigen. Zij kunnen daarvoor subsidie krijgen.

[1] *http://library.wur.nl/WebQuery/wurpubs/fulltext/393440*

1. *Kent u de berichten "Kwart agrarische gebouwen staat straks leeg?" en "Stopper krijgt 276 euro voor kalf en 636 euro voor pink?"*[2][3]

Antwoord
Ja.

2. *Wat is de huidige omvang en percentage van de leegstand van agrarische gebouwen en rijks monumentale boerderijen in Zuid-Holland en wat zijn de prognoses voor de komende tien jaren?*

Antwoord
Op dit moment doet het Wageningen Environmental Research (WER) in samenwerking met het Kadaster in opdracht van Provincie Zuid-Holland nader onderzoek naar de omvang van leegstand van agrarische bebouwing in de Provincie Zuid-Holland. Zij doen op grond hiervan een prognose van vrijkomende agrarische bebouwing. Naar verwachting is dit onderzoek rond de zomer 2017 afgerond.
Voor dit onderzoek trekken wij gezamenlijk op met de provincie Noord-Holland, waarvoor op dit moment hetzelfde onderzoek plaatsvindt, en met de provincie Utrecht waarvoor hetzelfde onderzoek recentelijk is afgerond.

3. *Zijn er risico's van leegstand en verpaupering van agrarische gebouwen en rijks monumentale boerderijen? Zo ja, welke en wat kunt u binnen uw mogelijkheden daaraan doen?*

Antwoord
De leegstand van agrarische gebouwen is in de eerste plaats een probleem voor de eigenaar van het vastgoed. Voor de eigenaar neemt het functionele gebruik van het vastgoed af, waardoor de behoefte en/of financiële mogelijkheden afnemen om noodzakelijk onderhoud en/of investeringen te doen in het vastgoed. Dit kan plaatselijk de omgevingskwaliteit doen afnemen.
Wij achten het vooral een verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid om generiek of specifiek ruimtelijk beleid te voeren om leegstand in agrarisch vastgoed tegen te gaan.

Gemeenten en particulieren hebben op grond van de Visie Ruimte en Mobiliteit en de Verordening Ruimte in generieke zin voldoende mogelijkheden om leegstaande bebouwing een andere, passende ruimtelijke functie te geven, waarbij behoud of verbetering van de omgevingskwaliteit het uitgangspunt is.

Pas als leegstand van agrarische gebouwen op meer dan lokale schaal een significant negatief effect heeft op een provinciaal belang en zich aldus een bovengemeentelijk vraagstuk ontwikkelt, kan er aanleiding ontstaan voor aanvullend beleid bovenop het huidige beleid in de Visie Ruimte en Mobiliteit en/of de Verordening Ruimte.

---

[2] https://www.nieuweoogst.nu/nieuws/2016/12/07/leegstand-gebouwen-loopt-op-tot-25-procent

[3] https://www.nieuweoogst.nu/nieuws/2017/02/10/stoppersregeling-276-euro-voor-kalf-636-euro-voor-pink

4. *Bent u bereid beleid te ontwikkelen hoe er nu en met toekomstige leegstand dient te worden omgegaan en hoe voorkomen kan worden dat er nog meer agrarische nieuwbouw in het landelijk gebied gaat komen? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord
Wij wachten het lopende onderzoek van WER/Kadaster af.
Zij onderzoeken of het bestaande ruimtelijke beleid & instrumentarium de handvatten biedt voor de omgang met leegstand van agrarische bebouwing.
Dit doen WER/Kadaster door naast een inventarisatie van de omvang en een prognose van vrijkomende agrarische bebouwing, een analyse te maken van het huidige ruimtelijk beleid ten aanzien van vrijkomende agrarische bebouwing en een verkenning te doen naar mogelijke beleidsinstrumenten van de provincie hoe om te gaan met vrijkomende agrarische bebouwing.

5. *Bent u bereid om net als de provincie Utrecht in gesprek te gaan met gemeenten, landbouworganisaties en banken om toenemende leegstand en onnodige nieuwbouw van agrarische bebouwing aan te pakken? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord
Ja.
Tijdens het onderzoek vindt actieve consultatie plaats met belangrijke stakeholders bij vrijkomende agrarische bebouwing, zoals gemeenten en vertegenwoordigers van de agrarische sector.

Toelichting vraag 6
Sinds het melkquotum is afgeschaft, zijn de melkveehouderijen middels door u verleende vergunningen enorm qua aantallen dieren uitgebreid. In 2014 zijn er 163 provinciale vergunningen verleend voor uitbreiding van melkveehouderijen. In 2015 waren dit er 362 en in 2016 627. Daarnaast dient de stoppersregeling om de fosfaatproductie te reduceren middels afname van het aantal (melk)koeien.

6. *Op welke wijze denkt de provincie met dit tegenstrijdige rijks- en provinciale beleid om te gaan?*

Antwoord
Gedeputeerde Staten laten het aan de agrarische ondernemer of hij zijn bedrijf wil continueren of wil beëindigen. Dat behoort bij de vrijheid van ondernemen. In het eerste geval dient hij te beschikken over de vereiste vergunningen (gemeentelijk en provinciaal). In het tweede geval kan de ondernemer een beroep doen op eventueel bestaande (subsidie)regelingen, zoals de recente Subsidieregeling bedrijfsbeëindiging melkveehouderij (‘stoppersregeling’) van het Ministerie van Economische Zaken.
De provincie heeft hierin geen instrumentarium. Wij zien hier geen tegenstrijdigheid.

7. *Bent u in het kader van een kwalitatief goede ruimtelijke ordening bereid om geen nieuwbouw of uitbreidingen van agrarische bedrijven meer toe te staan, zolang de leegstand van agrarische gebouwen zo hoog is? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord
Nee.
De vigerende Verordening Ruimte staat in het algemeen nieuwbouw of uitbreiding van agrarische bedrijven toe indien daarbij voorschriften/voorwaarden ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit, bouwblokgrootte, ontsluiting, milieu e.d. worden gevolgd. De bepalingen in de Verordening verschillen enigszins per type agrarisch bedrijf.

8. *Bent u met ons van mening dat provinciegeld niet benut zou mogen worden voor sanering van agrarische gebouwen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord
De verantwoordelijkheid van financiering van bouw, onderhoud en sloop van agrarische gebouwen ligt bij de eigenaar.
Er bestaat dan ook geen provinciale regeling op grond waarvan provinciegeld wordt benut voor de sanering van agrarische gebouwen.

9. *Bent u voornemens om (in de toekomst) bij sanering van agrarische gebouwen hiervoor subsidie te gaan geven? Zo ja waarom?*

Antwoord
Zie antwoord vraag 8.

Den Haag, 14 maart 2017

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,	voorzitter,
drs. J.H. de Baas	drs. J. Smit